

mora narpoprej v apnéni vodi takó dolgo namakvati, de se vse, kar je mastniga v nji, vùn spravi; potem se pa v rudečo vodo dene, ktera se napravi, če se v 4 bokalih vode 1 funt braziljanskiga lesa, kteriga Fernambukholz imenujejo, in pa pol funta apna dobro prekuha. — Če naši fabrikanti žimnatih sit tega še poskusili niso, naj priporočeno farbanje poskusijo.

Slovenske besede.

(Nadalje.)

R. Gospod! Nove učilnice napraviti, je težka stvar, skoro nemogoče za posamezne, pojedine ljudi. Meni se zdi, za sadaj bi že velika dobrota bila, ako bi se le te deželske učilnice dobro vodile, kar jih že imamo. Poravnati in poboljšati slabo učilnico je lažje, kakor jedno iz novega vstanoviti. Jedna dobro uredjena učilnica desetkrat manj košta in desetkrat več dobička da, kakor deset slabih. Kakó bi se le deželske učilnice lepši uréditi mogle, da bi tudi ljudstvo več veselja do njih imelo?

J. Ako hočemo in resnično želimo, da bi ljudi z učilnicami veselje imeli in otroke radi v učilnice pošiljali, moramo z vso skerbjo skrbeti, da se bodo učenci mnogo koristnega za njihove žive dni naučili, in od učilnic kak dobiček imeli. Dobička se nihčér ne brani, naši prebrisani Slovenci že celo ne. Slovenskim učencam se mora pa v maternim jeziku razlagati, kteriga razumejo; ako v ptujem jeziku razlagaš, je vse zastónj, toliko kakor bi rakam žvižgal; še po slovensko jim kadaj težko dotrobiš, v ptujem jeziku pa ni mogoče. Naj le skusi, kdor ne verjame. — Práv lepo je v Novicah letas (na str. 51.) opomenil g. L. P. „da bi se slovenšina v malih šolah ne zatirala in de bi se v maternim jeziku saj tisti učenci gladko brati, pisati in rajtati učili, ki ne bodo v vikši šole šli, ampak na kmetih ostali in kmetijstva in rokodelstva se poprijeli. Kolikokrat slišimo kmete tožiti, de otroci deželske šole zapustivši, si še ne znajo svojih nar bolj potrebnih reči ne v nemškem jeziku zapisati, kar stori, de so šole pri kmetih le malo obrajtane.“ Tudi gosp. —k— jo je práv dobro zadel, kar je od malih šol po Slovenskim v 11. listu Novic pisal.

(Konec sledí.)

Prašnikarjev vert na Cvetežu.

Nāše Novice se rade po svetu ozirajo, in karkoli posebniga vidijo ali slišijo, rade svojim bravcam oznanijo. Nej jim tedej tudi od prostiga kmeta Jožefa Prašnikarja iz Cveteža, podfare Marije Device na sveti Gori blizo Vač kaj povedó. — Ta pobožni stari mož je z velikim trudem pred nekimi leti na visocim hribu, kjer zavoljo pešene zemlje ne trava ne les ne raste, vert napravil, de ga je veselje viditi. Zemljo je z velikim trudem iz doline na nerodovitni hrib nosil in takó napravljen vert s cveticami in s sadnimi drevesi obsadil. Na zidanim stalu, iz kteriga je lep pogled krog in krog, je po svoji samovednosti sončno uro napravil in s to napravo svoj vert olepšal. Kakor mati svoje otročice, ljubi on svoje cvetlice in drevesa, ktere pozimi skerbno s slamo pokriva in ovezuje, de jim hudi mraz ne škodje. Vse njegovo veselje je ta vert, kteriga akoravno na hribu ležečiga, je že marsikteri ogledovat prišel. Še clo pesem je naredil od preljubljeniga verta, in sam vižo zložil, po kteri jo on kej rad poje. Kér Prašnikar tudi „Novice“ práv rad bere, je svojo pesmico vredništvu pernesel in prosil, de bi jo v Novicah natisnili. Radi bi mu to

prošnjo spolnili, ko bi nam za take predolge pesmi prostora ne manjkalo. Zatorej pobožniga pevca in vertnarja vsim bravcam perporočimo, de nej ga, ko jih pot memo „Cveteža“ pelje, obišejo, de jim bo vertec pokazal in pa pesmico zapel; večiga veselja mu nemorejo skazati. Za pokušnjo perve verstice te pesme našim bravcam tukaj podamo, ki samouka ne bojo sodili po meri učenih pesnikov.

Dečleta 'z doline pridejo,
Prijazno me pokličejo:
„Dejte venec nam rudeč,
De vsakterimu bo všeč.“

Jez jim pa odgovor dam:
„Le po-nj pridte — vam ga dam,
Lepe vijolce, nageľce
In pa tudi gartrašce.“ i. t. d.

Kopitar.

Gosp. Dr. M. J. Fesl je v Dunajskih Novicah 3. dan tega mesca naslednji za vse Slovijane zanimivi popis razglasil, kteriga nekoliko okrajšaniga tukaj bravcam naznanje dati hitimo.

„Nekaj nar boljših prijatlov rajneiga c. k. dvorskiga svetovaveca in perviga varha c. k. dvorne bukvarnice gosp. Jerneja Kopitarja, je želelo mesto njegoviga pokopa s prostim spomenikom zaznamnati. Zatorej so že lani nektère njegovih bližnih in daljnih prijatlov in spoštovavcov povabili, jim z radovoljnimi perneski k temu namenu pripomoči in v kratkim so spravili 350 gold. vkupej. Med temi sta dala Ljubljanski škof in knez gosp. Anton Alojz Wolf in Teržaški škof gosp. Matevž Ravnikar, vsak po 50 gold. — knez Miloš Obrenović in Mavrici grof Ditrihštajnski po 30 gold. — žlahtna gospodična T. H. pri kteri je Kopitar nekaj let prebival, 5 gold. i. t. d. Umerl je Kopitar pri svojim rojaki in starim prijatlu c. k. profesorju Jenkotu.

C. k. dvorni zidarski svetovavec gosp. Pavl Sprenger je ukazal narediti temu denarju primerjen nadgrobnni kamen iz izličeniga Dunajskiga granita in je preskerbil za njegovo izdelanje spodobni naris. V kamen je vrezan naslednji pozlačen napis v latinskem jeziku:

*Bartholomæus Kopitar
Carantanus
natus in pago Repnje ad Aemonam
d. 23. m. Augusti 1780
in slaviciis literis augendis
magni Dobrovii
ingeniosus æmulator
obiit Vindobonæ d. 11. m. Augusti 1844. *)*

Korotanija je veliko pomenljiva beseda stare zgodovine Slovjanov, kteri je vse Kopitarjevo delo in celo njegovo življenje veljajo. In kér je stara Korotanija tiste dežele takraj Donave obsegla, v kterih tudi njegova domovina Krajn leži, se je sam rad Korotanca imenoval in si je v čast štel, de je v tim kraji njegova zi-

*) Poslovenjen bi se ta napis takóle glasil: *Jernej Kopitar, Korotanec (Slovenec), rojen v Repnjah poleg Ljubljane 23. dan Velkiserpana 1780, v vzviševanji slovijanskih učenost velkiga Dobrovskiga bistroumni naslednik; umerl na Dunaji 11. dan Velkiserpana 1844.* Ali bi ne bilo bolj práv bilo, ko bi bili na tem spomeniku na ravnost *Kopitarjevo* rojstno deželo zapisali in namest *Carantanus* (Korotanec) *Carniolus* (Krajne) postavili? *Nekdanje Korotanije ni več*, in je že davnej ni bilo, *ko je bil Kopitar rojen.* Beseda *Carniolus* (Krajne) bi vsak lahko razumel, pomembo besede *Carantanus* pa le tisti, ki je v stari slavijanski zgodovini zveden. Gosp. Dr. Fesl je resnico tega sam dobro občutil, zato jo je bravcam Dunajskih Novic v pričujočim popisu razložil. Kdo je bo pa bravcam na pokopališu razlagoval?? Napisi na nadgrobjih so pa zato narejeni, de jih ni treba vganovati, in de jih tudi tisti razumeti zamorejo, ki niso ravno visoko učeni v staroznanstvu. Vredništvo.